

O'ZMU XABARLARI

ВЕСТНИК НУУЗ

АСТА NUUZ

MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI O'ZBEKISTON MILLIY
UNIVERSITETI ILMIY JURNALI

JURNAL
1997 YILDAN
CHIQA
BOSHLAGAN

2023
1/11/1

Ijtimoiy-
gumanitar
fanlar turkumi

Bosh muharrir:

I.U.MADJIDOV – t.f.d., professor.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Y.S.ERGASHOV – f-m.f.d., professor.

R.X. SHIRINOVA – fil.f.d., professor

Tahrir hay'ati:

Sagdullayev A.S. – t.f.d., akademik.

Ashirov A.A. – t.f.d., prof.

Balliyeva R. – t.f.d., prof.

Malikov A.M. – t.f.d., prof.

Yusupova D.Y. – t.f.d., prof.

Murtazayeva R.H. – t.f.d., prof.

Mo'minov A.G. – s.f.d., prof.

Nishonova O.J. – f.f.d., prof.

Abdullayeva N.B. – f.f.d., prof.

Madayeva Sh.O. – f.f.d., prof.

Tuychiyev B.T. – f.f.d., prof.

Utamuradov A. – f.f.n., prof.

Muxammedova D.G. – psix.f.d., prof.

Siddiqova I.A. – fil.f.d., prof.

Mengliyev B.R. – fil.f.d., prof.

Sa'dullayeva N.A. – fil.f.d., dots.

Arustamyan Y.Y. – fil.f.d., dots.

Pardayev Z.A. – fil.f.f.d., PhD.

Mas'ul kotib: **Z.A.PARDAYEV**

TOSHKENT – 2023

MUNDARIJA

Tarix

Abdullaev B. Zardusht 29-qo‘shig‘i xususida ba‘zi mulohazalar	5
Allaberganov Sh., Jumanazarovna F. Ikkinchi jahon urushi yillarida Xorazmda aloqa tizimida faoliyat yuritgan xodimlar	8
Burxonov I. Tarixchi olim A.O‘rinboyev ilmiy merosida katalog masalasi tarixidan	11
Jumaeva Sh., Qobilov E. Toshkent vohasi ziyoratgohlari to‘g‘risidagi yozma manbalar	14
Zaripboyeva U. Xonqa tumanidagi muqaddas qadamjolar.....	17
Ismatova Z. Buxoro vohasi toponimlarining manba va adabiyotlarda yoritilishi	20
Karimova M. Ayollar ishtirokida o‘tkaziluvchi bir marosim xususida (Farg‘ona vodiysi misolida)	23
Qobilov E., Ashurova U. Uzoq Sharqdan O‘zbekiston SSR ga deportatsiya qilingan koreyslarning tarixshunosligi.....	26
Muxiddinova M. Mang‘itlar davrida oliy ta‘lim maskanlari va ularning ijtimoiy-ma‘naviy hayotidagi o‘rni	29
Namazova U. From the history of Samarkand institute of veterinary medicine, animal husbandry and biotechnologies: history of the first half of the XX century.....	34
Normurodov D. Toshkent vohasining Turk xoqonligi davri “Tosh haykal – balbal”lari xususida	37
Olimov I. O‘zbekistonning atrof-muhitni muhofaza qilish borasida xalqaro hamkorliklarining ahamiyati	41
Omonov D. Xo‘ja Rushnoi arxeologik yodgorligidan topilgan bosma naqshli sopol buyumlar	45
Ro‘ziboyev T., Baxriddinov N. Kochaksoy yangi qoyatosh rasmlari dastabki tadqiqotlari xususida	49
To‘raxo‘jaev S. Turkistondan harbiy asirlar reevakuatsiyasi	52
Xolliyev A. Rossiyada xorijiy sarmoyalar ishtirokidagi aksiyadorlik kompaniyalar faoliyatining qonunchilik asoslari (XIX – XX asr boshlari).....	56
Xushboqov P. Sherobod sho‘rolar davrida	59
Egamov N. Kutubxonachilikni rivojlantirish va kitobxonlikni oshirish masalasi tadqiqotchilar nigohida	62
Ernazarov T. Economic and political order of the Russian empire in Turkestan: analysis of the creation and activities of the customs service	65
Yusupova G. O‘zbekiston ijtimoiy – iqtisodiy hayotida Farg‘ona iqtisodiy rayonining o‘rni (XX asrning 50-80 yillari) ..68	
Falsafa. Pedagogika. Psixologiya. Metodika. Sotsiologiya. Siyosiy fanlar. Islomshunoslik	
Abdullayev A. Abu Rayhon Beruniyning aniq fanlar, tabiiy va ijtimoiy fanlarga oid ilmiy qarashlarining g‘arb sivilizatsion jarayonlariga metodologik ta‘siri.....	71
Abdullayev S. Yangi O‘zbekistonda ta‘lim va bandlik: bandlikni oshirishning ijtimoiy mexanizmlari	74
Abdullayev X. O‘zbekiston- Qirg‘iziston munosabatlari.....	77
Abdunazarova Z. Theoretical background of teaching and enhancing productive speech in specialized language universities.....	80
Abdurasulova Sh. Kredit-modul tizimida bo‘lg‘usi o‘qituvchilarda muloqot kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyasi.....	83
Abdusamatov X. Oilalarga psixologik xizmat ko‘rsatishning o‘ziga xos xususiyatlari	86
Avliyaqulov T., Bo‘rieva D. Kichik yoshdagi maktab o‘quvchilarini tarbiyalashda maktab va oila o‘rtasidagi o‘zaro munosabatlar	89
Alimov M. Informatika va axborot texnologiyalari fanini o‘qitishda mediata‘limdan foydalanishning afzalliklari (Boshlang‘ich ta‘limda axborot texnologiyalarini o‘qitish fani misolida)	92
Amonov M. Ekoturizm tizimida ijtimoiy tarmoqlarning o‘ziga xos falsafiy xususiyatlarini takomillashtirish zaruriyati ..95	
Arzibayev Q. Sport faoliyati motivlarining dinamik namoyon bo‘lishi.....	98
Achilova M. Pedagoglarda empatiya hissini rivojlantirishga ta‘sir etuvchi ijtimoiy-psixologik omillar	101
Berdiyev F. Ijtimoiy tartib o‘lchovlarining mazmun-mohiyati	104
Boboqulova X. Milliy o‘zlikni anglashdan milliy tiklanish sari ijtimoiy yuksalish.....	106
Botirova D. Pedagoglarda kasbiy so‘nish muammosining ijtimoiy-psixologik tatqiqi va asoslari	109
Buronova G. Mathematical and statistical analysis of the use of virtual pedagogical tools in teaching robotics	112
Gaybiyeva M. O‘zbekiston rivojlanishining yangi bosqichida professional ta‘lim tizimi uchun pedagoglar tayyorlashdagi muammo va yechimlar.....	115
G‘ofirov M. Muhandislik yo‘nalishi bo‘yicha tahsil olayotgan talabalarining umumkasbiy tayyorgarligi talablari	118
Давронова Ф. Значение имитационной моделей в преподавании химии.....	120
Dadajonova F. Saylov tarixida qonun va ahloq munosabatlari	123
Jabborov I. Hozirgi zamon oilalarida er-xotin munosabatlariga xos inqiroz shakllanishining ijtimoiy-psixologik xususiyatlari.....	126
Jumayev X. Shaxs xotirasini rivojlantirishning nazariy jihatlari	129
Jumaeva G. Qadriyatlar transformatsiyasi sharoitida keksalarning ijtimoiy moslashuv muammolari	131
Jo‘raboyeva M. Conceptual foundations for the formation of economic education in cadets on an integrative approach	133
Zakirova F. IIV xodimlari va kursantlari tibbiy kompetentligining o‘ziga xos xususiyatlari.....	136
Ibodov M. Shaxsda ma‘naviy sifatning tarkib topishida Imom Termiziy hadislarining ahamiyati	139
Ibodullayeva I. Zamonaviy maktab o‘qituvchisi va o‘quvchilari munosabatlarining psixologik xususiyatlari shakllanishiga ta‘sir etuvchi omillar	142
Irgashov G. Talabalar faolligini oshirishda interfaol ta‘lim usullarining ahamiyati	145
Ismiddinov E. O‘zbekistonda mahalliy davlat hokimiyati organlarini isloh qilishning konseptual asoslari	148
Ishankulova G. Sharq mutafakkirlari asarlarida gender munosabatlarining ijtimoiy psixologik omillari	151
Kadirova X. O‘zbek tilini o‘qitishda o‘yin texnologiyasining o‘ziga xos yondashuvlari.....	154
Kariyeva D. Methods of teaching economical terms	157
Karimova K. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarini nostandart masalalar yechishga o‘rgatish	160
Karimova M. Biologiya fanidan talabalarni metodik tayyorgarligini amalga oshirishning nazariy asoslari	163

Karimova S. Yangi O‘zbekiston strategiyasida mafkuraviy xavfsizlikni ta’minlash masalalari	166
Qozoqboyeva D. Formation of tolerance in the process of foreign language training	169
Qoraboyev N. Akademik Said Shermuhamedov hayoti va ijodini o‘rganish masalasiga doir	172
Kutlimuratova N. Husayn Voiz Koshifiy aql va ilmning inson hayotidagi o‘rni haqida	174
Латинова Н., Юлдашева Ю. Особенности построения семейных отношений женщин с инвалидностью в Узбекистане	176
Mamadiyarov O‘. Sud-psixologik ekspertizasining huquqiy asoslari	179
Madatov Kh., Sattarova S. Vectorization of uzbek texts using the TF-IDF vectorizer method	181
Mahkamova D. Xotin-qizlarning davlat xizmatlariga muvaffaqiyatli ijtimoiy moslashuvi mehnat samaradorligi omili sifatida	185
Miliorov X. Ta’lim jarayonida bo‘lajak o‘qituvchilarning umumiy texnologik kompetensiyasini shakllantirish metodikasini takomillashtirish	188
Mirvaliyev F. Jürgen koppensteinerning chet tillarini o‘qitishda adabiyot fanidan foydalanishning nazariy tadqiqi	191
Muradova F., Aslonova G. Zamonaviy o‘quv adabiyotlarni yaratishda raqamli texnologiyalardan foydalanish	193
Nasriddinov D. Fizika fanidan mobil ilovalar hamda robototexnik tizimlarni loyihalash usullarining ilmiy-pedagogik asoslari	196
Nekboyev X. Mediata’limning rivojlanish tarixi va mediasavodxonlikni o‘zlashtirish tizimining asosiy jihatlari	199
Norqobilova R. Bolalarning maktabga tayyorgarligini xorijiy fanlardan diagnostika qilishning ahamiyati	202
Normuminova D. Shaxs xavotirlanishi va agressivligining ijtimoiy psixologik xususiyatlari diagnostikasi	204
Nosirov O‘. Kutubxona-axborot muassasasi faoliyatida ziddiyatlarni hal etish va stresslarni boshqarish	207
Odilova H. Maktabgacha yoshdagi bolalarni axborot muhitida tevarak-atrofga ekologik munosabatga integrativ yondashuvning o‘rni	210
Olimov I. O‘zbekistonning atrof-muhitni muhofaza qilish borasida xalqaro hamkorliklarining ahamiyati	213
Ortiqova Z. Bola tarbiyasida islom ma’naviy-axloqiy o‘g‘itlarining ijtimoiy mazmuni	216
Ortiqova N. Ta’lim kontekstida “gender” tushunchasining pedagogik mohiyati va xarakteristikasi	218
Rajabov M. Maktab o‘quvchilarda grafik tayyorgarlikni shakllantirishning tashkiliy funksional modeli (10-va 11-sinflar misolida)	221
Rajabov S. Zamonaviy davrda barkamol shaxs tafakkurini shakllantirishning ilmiy asoslari	224
Raximov X., Tursunov I. Geometriya fanida dasturiy vositalardan samarali foydalanish	226
Рахимова Н. Дидактические возможности развития английской языковой компетенции будущих медицинских специалистов	228
Raxmatova N. Kreativ fikrlash rivojlanishi-psixologik fenomen sifatida	231
Ruziyev R. Raqamli texnologiya vositalariga asoslangan darslarini loyihalashda multimedia ta’lim muhitining didaktik xususiyatlari	233
Samatov D. Pedagogik oliy ta’limda falsafa fanini o‘qitishning didaktik tamoyillari	236
Safarova Z. Rus tilini o‘rganish jarayonida o‘quvchilarning lingvomananiy kompetentligini rivojlantirish muammosi	239
Sodiqova Sh. Fizika ma’ruzalarida talabalarning kreativ foydalanishini mediataxnologiyalar asosida takomillashtirish	242
Subhonova A. Problems and solutions of teaching english to young children as a foreign language	245
Sultanova Sh. Ijtimoiy psixologik xususiyatlar – xotin-qizlarning jamiyatda faolligi determinanti sifatida	248
Талапов Б. Вопросы демократии и демократического развития в конституции Кыргызстана: реальность и перспективы	251
Teshaboev M. O‘zbekistonda ijtimoiy adolatni qaror toptirishning strategiyasi yo‘nalishlari	253
Tilavova U. Yoshlar ma’naviy-axloqiy qiyofasining shakllanishiga raqamli texnologiyalarning ta’siri	256
Tleubayeva G. Iqtidorli talabalarni aniqlashda nazorat testlarining o‘rni	259
Tog‘ayev N. Hadis ilmida ilmu-ma’rifat va ta’lim-tarbiyaga oid o‘g‘itlar bayonlari	262
Tojiboyev M. Ta’lim-tarbiya tizimini innovatsion rivojlantirishda xorij tajribasi	265
Toshev S. Fizika darslarida “Yarimo‘tkazgichlar” mavzusini o‘qitishda talabalarni evristik faolligini rivojlantirish metodikasi	268
Turdiyeva D. Dinshunoslik fanining yuzaga kelishi va rivojlanishi	271
Tursinova Z. Ta’lim sifatini oshirishda o‘qituvchilarning pedagogik mahoratini baholash mexanizmi takomillashuvining kognitiv tahlili	273
Tursunova Sh. Yot g‘oyalarga qarshi mediata’limni shakllantirish	275
Umarov B. Pedagogika fan tarmog‘i bo‘yicha falsafa doktorlarini tayyorlashda Buyuk Britaniya tajribasi	278
Файзуллаева К. Реформы в сфере образования	281
Fozilov F. Bo‘lajak shifokorlarning tibbiy madaniyatini rivojlantirishning pedagogik jihatlari	284
Xaytmetov R. Talabalarning rivojlanish vektorini to‘g‘ri aniqlashtiruvchi pedagogik mexanizmlar	286
Khandamova M. Scientific activity of Abu Rayhan Beruni and his attitude towards religion	288
Xodjaeva S. Talabalarda mustaqil fikrlash jarayonini shakllantirishda psixologik savodxonlikni o‘rni	290
Kholikova M. The importance of interactive methods in the development of reading skills in teaching english	293
Xoliqova P. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarini o‘qitishda milliy ma’naviy merosimiz va sharq mutafakkirlarining merosidan foydalanish	295
Xomidchonova Sh. Simulyatsiya yordamida tibbiy biologiyani o‘rganish	297
Cho‘liyyeva V. Bahouddin Valadning hayoti va falsafiy ta’limoti	299
Shodiyeva N. Nikoh mustahkamligiga ta’sir etuvchi ommillarning psixologik xususiyatlari azalari	301
Shodmonqulova M. O‘zbekistonda o‘rta sinfni shakllantirish liberalizm g‘oyalarining o‘rni	304
Shomirzaev N. Yot g‘oyalar ta’siriga tushgan shaxslarni rehabilitatsiya qilish va ijtimoiylashtirish masalalari	307
Shonazarova S. Boshlang‘ich ta’limda geografik tushunchalarni shakllantirishning didaktik imkoniyatlari	310
Eshkuvatov J. Kreativ ta’limning pedagogik amaliyotdagi zaruriy ahamiyati	312

Yunusov I. Bo'lajak shifokorlarining mediasavodxonlik kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik zarurati	315
Yusupjonova I. Amaliy psixologiya yo'nalishi talabalarining kasbiy yo'naltirish samaradorligiga erishish mexanizmlari	318
Yarmanova Y. Jamoaviy munosabatlarda axloqiy fazilatlarini tarkib toptirish mazmuni	321
Filologiya	
Abduvohidova X. Qishloq xo'jaligi don mahsulotlari bilan tuzilgan birikmalar va ularning tahlili (ingliz va o'zbek tillarida)	323
Abdullaeva M. The problem of selecting word in translation	325
Абдурахманова М. Непроизводные и производные омонимы узбекского языка	328
Absalamov X. O'quvchilarda chet tilining yozma nutq mahoratini shakllantirishda "Yozma nutq orqali tanqidiy fikrlashni takomillashtirish" texnologiyasining ahamiyati	330
Adizova O. Folklorshunoslikda oilaviy-maishiy marosimlarning o'rni va ahamiyati	333
Azimova M. Frazologizmlarning shakllanishi va taraqqiyoti	336
Alimov T. Ot-ulov anjomlariga oid leksemalarning struktur-semantik xususiyatlari (o'zbek, nemis va rus tillari misolida)	338
Ачилдиева Н. Полисемия демографической лексики в русском языкознании	341
Achilova N. Nemis va o'zbek tillarida zoonim komponentli frazeologizmlarning milliy spetsifikasi	343
Baymuradova L. Semantic realization of speech and communication strategy in linguistic composition/content	346
Baxadirov J. Ingliz tilidagi ijtimoiy reklamalarni aksiologik (qadriyatlarini aks ettirish) xususiyatlari	349
Yodgorov U. Til korpusida iboralarni teglashning lingvistik asoslari va ma'lumotlar bazasi	352
Jumaniyozov Sh. Uzluksiz ta'lim tizimi adabiyot darslarida badiiy asar tahlilining muhim jihati (P.Qodirovning "Humoyun va Akbar" romani misolida)	355
Djumaniyozova Z. Ingliz va o'zbek tillaridagi antropotsentrik maqollarda ayol tasvirining leksik ifodasi	357
Zohidov R. Adabiy manbashunoslik va matnshunoslik filologik fan sifatida	359
Ibragimov J. Metaforani ifodalashda Yusuf Xos Hojib mahorati ("Qutadg'u bilig" va ingliz tilidagi tarjimalar misolida)	361
Quliyeva D. Xitoy tilida ba'zi salomlashish va murojaat so'zlarining semantik tasnifi	364
Qurbonov P. J.G. Bayronning "Manfred" poemasi tarjimasida Manfred obrazining qayta yaratilishi	367
Qurbonova M. Diachronic and synchronic approach to terminology and terms in linguistics	369
Маджидова Р., Джуманиязова З. Интерпретация образа женщины в пословицах разносистемных языков	372
Mamataliyeva X. The role of linguoculturology in modern linguistics (for the example of the english, german and uzbek languages)	376
Mahmudova N. Gradasiyaning nutqiy hodisa sifatida tadqiq qilinishining asoslari	378
Muminova A. Reklama matnining tavsifi	380
Murodova M. Ingliz va o'zbek tillaridagi tilak formulalarining qiyosiy tahlili	382
Musayeva N. Bolalar kvazidialogik nutqida deysisning pragmatik tahlili	385
Nabiyeva G. Discourse in communicative linguistics	388
Nazarova D. Mumtoz adabiyotda hikoyat janri xususiyatlari	391
Niyozova H. Zebo Mirzayeva ijodida takrorning lingvopoetik xususiyatlari	394
Nizomova M. Pedagogikaga oid terminlarning pragmatik kategoriyalari va pedagogik terminolingvistikasining pragmatik xususiyati (ingliz va o'zbek tillari misolida)	396
Nurimova D. Diskursiv tahlilning lingvistik mohiyati (Usmon Azim she'rlari misolida)	399
Omonova M. Birikmali meliorativ terminlarning leksik-semantik tasnifi	401
Rasulova M. Dramatik diskursda pragmatik xususiyatlar va ularning tahlili	403
Samadova V. Ingliz va o'zbek tillarida antonimiya hodisasi	405
Rasulova S. Fantastik qissalarda xronotop tasviri	407
Rustamova D. Terminologik lug'atlarda ko'p ma'noli terminlarni aks ettirishning ahamiyati va o'ziga xosligi	409
Suvanova M. Urf-odatlariga oid etnografik lakunalar xususida ba'zi mulohazalar	412
Uliqova M. Qon-qarindoshlik konseptini ifoda vositalarining shakllanishi haqida ayrim mulohazalar	414
O'ralov E. Muammoli matnlarda noadabiy fonetik hodisalarni tahlil qilish bosqichlari	416
Khakimova Sh. Linguoculturological approach to the translation of english proverbs into uzbek	418
Xamdamova O. Hadis matnlari leksik qatlami va ularning leksik-semantik tahlili	421
Xidirova G. Masofaviy ta'lim terminologiyasida o'zbekcha termin-neologizmlar va ularning ijtimoiylashuvi bilan bog'liq muammolar	424
Xolova Sh. Fransuz va o'zbek tillarida ijobiy emotiv frazemalar lingvomadaniy xususiyatlari	428
Xushmurodova Sh. The influence of personality on learning english language (in the example of bilingualism)	430
Shadiyeva Sh. Matnning modal balini rivojlantirishda affektiv va baholovchi komponentlarning o'zaro bog'liqligi	432
Shamuratova M. Lingvistik kontekstda intonatsion soha va prosodik nutq sohasini tahlil qilish	434
Egamberdiyeva M. Xalqaro madaniy aloqalarda nutqiy etiketning asosiy xususiyatlari	437
Egamberdiyeva Sh. Neuro-linguistic programming in advertising texts alar	439
Elmurodova S. Diniy-ilohiy so'zlar semantikasi taraqqiyotiga oid ayrim masalalar	442
Yusubova R. Badiiy matnning mazmunidagi idroki xususida	444
Yarashova N. Metonimiyalarning milliy-madaniy xususiyatlari	447